

TRGOVAČKI SUD Dunquerque, presuda od 22.XI.1954.
Sté Sovecim c/a Maison Choquet Frères

Kupoprodaja FOB - Isporuka uz bok broda

Prema običajima u luci Dunquerque, kupoprodaja FOB predviđa dužnost prodavaoca, da izvrši isporuku robe uz bok broda. Ali to vrijedi samo u slučaju ukrcanja, koji su određeni za strane luke, gdje su troškovi ukrcanja u načelu uključeni u vozarinu. No, kod ukrcanja s određižnom lukom u Francuskoj uniji, klauzula FOB ima svoje uobičajeno značenje. Ako je, prema tome, prodavatelj robe, koja je određena za Madagaskar, želio, da bi se isporuka izvršila uz bok broda, trebalo je da precizira "isporuka uz bok broda".

(DMF 1956., str.119)

• S.B.

Stari je sudske presude iz područja pomorske
kupoprodaje

PRVOSTEPENI SUD ENGLJSKE (Queens Bench
Division) presuda od 11.IV.1929.

Modiano Brothers & Son c/a
H.T.Pearson & Co., Ltd.

Kupoprodaja C IF - Dobava robe, koja se uopće ne približuje
specifikaciji

Iako je u ugovoru predviđena klauzula, koja predviđa bonifikaciju za mane robe, kupac ne može biti prisiljen da, makar i uz bonifikaciju, preuzme robu, koja se ne približuje specifikaciji i koja komercijalno ne odgovara.

(DOR XX/1929., str.20)

AMERIČKI APELACIONI SUD (IX. okrug),
 presuda od 20. I. 1929.
 Macondray & Co. c/a W.R. Grace & Co.

Kupoprodaja C IF - Teretnica "primljeno za ukrcavanje" - Dobava dokumenata - Predaja robe krcatelju

- I. U slučajevima, kad je u kupoprodajnom ugovoru predviđeno izdavanje teretnica "primljeno za ukrcavanje", smatra se, da je prodavalac izvršio svoju dužnost ukrcanja, čim je robu predao brodaru radi prijevoza. Takva se pogodba mora razlikovati od ugovora, u kojemu se predviđa, da će se ukrcaj morati izvršiti određenog dana, ili od ugovora, u kojem se traži teretnica s klauzulom "ukrcano" (on board).
- II. U ugovoru C IF glavna je dužnost prodavaoca, da dobavi dokumente, a ne robu, te je prvenstveno obvezan prenijeti dokumente, s kojima se roba simbolički prenosi, a ne fizički posjed robe. Ovoj obvezi je udovoljeno, ako prodavalac preda kupcu ili njegovu agentu teretnicu, iz koje proizlazi dužnost vozara, da preveze robu na odredište, ugovor o osiguranju, koji je sastavljen u običajenom obliku, i fakturu, te kada kupac prihvati ove dokumente.
- III. Prodavalac je udovoljio svojoj obvezi u pogledu ukrcanja robe iz kupoprodajnog ugovora C IF, ako je robu predao brodaru radi otpreme na brod redovite pruge, koji saobraća između mjesta ukrcanja i odredišta.

(DOR XX/1929., str. 377)

S.B.

Bilješka. - Ova je presuda vrlo zanimljiva s obzirom na američku sudsku praksu, a i općenito, s općeg gledišta teorije i prakse kod kupoprodaje C IF.

- Ad I. - Presuda pokazuje, da je i u američkoj kupoprodaji C IF moguće i dozvoljeno ugovaranje teretnice s klauzulom "primljeno za ukrcavanje". U tim slučajevima, po stanovištu jednog dijela evropske teorije, rizik prelazi na kupca u času predaje robe brodaru ili agentu broda, a ne tek prijelazom preko brodske ograde.
- Ad II. - Iz presude vidljiva je već poznata činjenica, da u američkoj praksi, a i teoriji, prevladava stanovište, da je kupoprodaja C IF u stvari kupoprodaja dokumenata, a

ne kupeprodaja robe. (Vidi prikaz rasprave američkog pisca Henry Paine Cranforda. Analiza i djelovanje C I F ugovora u broju 5 naše publikacije str.60 druga alineja).

Ad III.- Ovo stanovište je takodjer protivno mnogim stanovištima evropskih presuda. Ono se vjerojatno temelji na okolnosti, da je ugovorena teretnica "prinljeno za ukrcavanje", jer se inače ne bi moglo smatrati, da se eventualni propust kreatora tiče samo kupca, a ne i prodavaoca.

S.B.

AMERIČKI APELACIONI SUD (V.okrug), presuda od 15.IV.1929.

Pacific Rice Mills c/a Westfeld Bros

Kupoprodaja C I F - Štampane odredbe ugovora u odnosu prema odredbama pisanim rukom

I. Odredbe u ugovoru C I F, koje su pisane rukom ili pisaćim strojem, imaju jaču snagu od štampanih klauzula.

II. Ako ugovor C I F predvidja u štampanim klauzulama, da će se plaćanje moći tražiti tek nakon prispjeća robe na odredište, i dozvoljava općenito prekrcaj, dok klauzule pisane rukom predvidjaju, da će plaćanje uslijediti kod primitka dokumenata i ne dozvoljavaju nego samo jedan prekrcaj, teretnica, koja dozvoljava dva prekrcaja, nije u skladu s uvjetima ugovora, i kupac nije dužan da prihvati dokumente.

(DOR XX/1929., str.376)

S.B.

VIŠI HANZEATSKI SUD, presuda od 6.I.1928.

Hermans, Marsmann & Co. c/a Firma
Steinhardt & Co.

Kupoprodaja C I F - Odbijanje preuzimanja dokumenata zbog lošeg kvaliteta

Kupac nema pravo odbiti preuzimanje dokumenata, ako je bilo ugovoreno, da će razlika u kvalitetu predstavljati jedino temelj za bonifikaciju.

(DOR XX/1929., str.122)

S.B.

Bilješka. - U gore navedenoj presudi engleskoga prvostepenog suda od 11. IV. 1929. navedeno je protivno stanovište, ali ono nije kontradiktorno s ovim, jer se vjem jato radi o različitim ugovornim odredbama. Izgleda, da je u ugovoru u predmetu presude od 11. IV. 1929. bilo ugovoreno pravo na bonifikaciju, koje međjutim nije isključivalo druga prava kupca, dok je u ugovoru u ovom predmetu bilo ugovoreno pravo na bonifikaciju kao jedino kupčevo pravo u slučaju mana robe. Osim toga, može se i u skladu sa stanovištem gornje presude braniti mišljenje, da će kupac imati pravo na odbijanje robe, ako su njene mane takve, da se ne približuje specifikaciji i da komercijalno ne odgovara.

S.B.

AMERIČKI APELACIONI SUD (II. okrug), 1934.
Procter and Gamble c/a Atlantic Oil Transit
Corporation

Kupoprodaja C IF - Prijelaz vlasništva

Prema odredbama kupoprodaje C IF, o teretu kitova ulja u rasutom stanju, pravo vlasništva prelazi na kupca, čim je teret prebačen pumpom s broda tvornice na maonu, koju je uputio kupac.

(DOR XXX/1934., str. 298)

S.B.

Bilješka. - I u ovoj presudi stanovište nije u skladu s poznatim radom američkog pisca H.P. Crawforda, koji je prikazan u prošlom broju. U presudi se uopće ne spominju dokumenti, koji su važni za prijelaz vlasništva.

S.B.